

**Vermijdende Hechting en Angstige Jaloezie in Partnerrelaties: De Rol van Relationele
Onzekerheid en Open Communicatie**

Isa Bosch

s5178096

Afdeling Gedrag en Maatschappijwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3E-BT15: Bachelor thesis

Begeleider: Dr. D.P.H. Barelds

Tweede beoordelaar: Dr. J. Karsten

In samenwerking met: Désirée Bakkes, Marisa Dondertman, Isis van der Neut,

Marit Roze & Irena de Vries

20 april 2025

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen, neem dan contact op met de genoemde begeleider.

Samenvatting

Dit onderzoek heeft onderzocht of de vermijdende hechting van de ene partner samenhangt met de angstige jaloezie van de andere partner, met relationele onzekerheid als mogelijke mediator en open communicatie als moderator. Er werd een kwantitatief onderzoek uitgevoerd onder 63 stellen ($N = 126$) via een online vragenlijst. De gemodereerde mediatieanalyse liet geen significant direct, indirect of modererend effect zien. Wel hing relationele onzekerheid positief samen met angstige jaloezie en open communicatie negatief. De conclusie is dat er binnen deze steekproef geen bewijs is voor het verwachte model, al lijkt relationele onzekerheid op zichzelf wel een risicofactor voor jaloezie. Beperkingen zijn onder andere het ontbreken van controle voor relevante covariaten, de beperkte meetprecisie van de hechtingsschaal en de matige betrouwbaarheid van de communicatieschaal.

Trefwoorden: vermijdende hechting, angstige jaloezie, relationele onzekerheid, open communicatie, gemodereerde mediatie, partnerrelaties

Abstract

This study investigated whether the avoidant attachment of one partner is associated with the anxious jealousy of the other partner, with relational uncertainty as a possible mediator and open communication as a moderator. A quantitative study was conducted among 63 couples ($N = 126$) via an online questionnaire. The moderated mediation analysis showed no significant direct, indirect, or moderating effect. However, relational uncertainty was positively associated with anxious jealousy and open communication negatively. The conclusion is that within this sample, there is no evidence for the expected model, although relational uncertainty in itself does appear to be a risk factor for jealousy. Limitations include the lack of control for relevant covariates, the limited measurement precision of the attachment scale, and the moderate reliability of the communication scale.

Keywords: avoidant attachment, anxious jealousy, relational uncertainty, open communication, moderated mediation, romantic relationships

Vermijdende Hechting en Angstige Jaloezie in Partnerrelaties: De Rol van Relationele Onzekerheid en Open Communicatie

Hechting beïnvloedt volgens Mikulincer en Shaver (2018) sterk hoe mensen emoties ervaren en uiten. Er wordt bij volwassenen vaak onderscheid gemaakt tussen vier soorten hechtingsstijlen, namelijk veilige hechting, angstige hechting, vermijdende hechting en angstig-vermijdende hechting (Bartholomew, 1990). Onderzoek richt zich vaak op angstige hechting, waarbij mensen sterk reageren op dreiging. Minder is bekend over de invloed van vermijdend gehechte partners (partner A) op de emoties van hun partner (partner B). Vermijdend gehechte personen proberen dreiging en emoties te onderdrukken, houden afstand in stressvolle situaties en lossen problemen liever zelf op (Mikulincer & Shaver, 2018). Volgens Dewitte (2016) tonen mensen met een vermijdende hechtingsstijl minder empathie, houden emotionele afstand en besteden weinig aandacht aan de behoeften van hun partner. Deze afstandelijkheid kan de emotionele verbondenheid binnen de relatie onder druk zetten, wat bij de partner gevoelens van onzekerheid kan veroorzaken.

Onzekerheid over de betrokkenheid van een partner kan leiden tot gevoelens van jaloezie (Afifi & Reichert, 1996). Jaloezie is een veelvoorkomende, maar complexe emotie die ontstaat wanneer iemand bang is om zijn partner te verliezen aan een ander, of denkt dat de aandacht van de partner naar iemand anders gaat (Dijkstra & Barelds, 2008). In de literatuur wordt onder meer onderscheid gemaakt tussen reactieve, preventieve en angstige jaloezie, waarbij dit onderzoek zich richt op de laatste vorm. Angstige jaloezie kenmerkt zich door aanhoudende zorgen om de partner te verliezen en gaat gepaard met onzekerheid, bezorgdheid, wantrouwen en piekeren. Dit kan schadelijk zijn voor beide partners en de relatie als geheel (Dijkstra & Barelds, 2008).

Vermijdend gedrag kan bij de partner leiden tot relationele onzekerheid over onder andere wederzijdse gevoelens, de toekomst van de relatie en wat als passend gedrag wordt

gezien (Knobloch & Solomon, 1999). In dit onderzoek wordt relationele onzekerheid beschouwd als mediator: een tussenliggende factor die verklaart hoe vermijdende hechting van de ene partner kan leiden tot angstige jaloezie bij de andere partner. Guerrero (1995) legt uit dat jaloezie vaak optreedt in situaties met relationele onzekerheid. Hoewel Guerrero (1995) de term ‘angstige jaloezie’ niet expliciet gebruikt, beschrijft zij wel gevoelens en gedrag zoals onzekerheid, nervositeit en extra oplettendheid bij onduidelijkheid of dreiging in de relatie. Deze gedragingen komen overeen met wat in andere onderzoeken wordt beschouwd als kenmerken van angstige jaloezie.

Daarbij speelt communicatie een rol als mogelijke buffer. In dit onderzoek wordt open communicatie van partner B exploratief onderzocht als moderator: een factor die de impact van relationele onzekerheid op angstige jaloezie kan beïnvloeden. Eerder onderzoek toont aan dat emotioneel beschikbare partners de emoties van hun partner kunnen reguleren (Overall & Simpson, 2015). Hoewel open communicatie en angstige jaloezie daarin niet expliciet genoemd worden, ondersteunt dit de verwachting dat open communicatie als buffer kan werken tussen relationele onzekerheid en angstige jaloezie. Mikulincer en Shaver (2018) stellen bovendien dat open communicatie bescherming biedt tegen negatieve emoties. Ook hier wordt het moderatie-effect niet letterlijk benoemd, maar het suggereert dat open communicatie de invloed van onzekerheid op jaloezie kan beperken door onduidelijkheden bespreekbaar te maken. Het effect van communicatie als buffer in de relatie tussen relationele onzekerheid en angstige jaloezie is dus nog nauwelijks onderzocht, daarom wordt het in dit onderzoek exploratief onderzocht.

In dit onderzoek wordt daarom onderzocht of de vermijdende hechtingsstijl van de ene partner leidt tot meer relationele onzekerheid bij de andere partner, en of die onzekerheid een verklarende rol speelt in de relatie tussen vermijdende hechting en angstige jaloezie. Daarnaast wordt nagegaan in hoeverre open communicatie van partner B als buffer werkt in

de relatie tussen relationele onzekerheid en angstige jaloezie. Inzicht in deze dynamiek is belangrijk, omdat dit handvatten kan geven voor het begrijpen en verminderen van conflict tussen partners.

Vermijdende Hechting en Angstige Jaloezie

Mikulincer en Shaver (2018) onderscheiden in totaal vier hechtingsstijlen, te weten: veilige hechting, angstige hechting, vermijdende hechting en angstig-vermijdende hechting. Vermijdende hechting valt onder andere onder de onveilige hechtingsstijlen (net als angstige en angstig-vermijdende hechting). Deze stijl herken je aan het vermijden van emotionele nabijheid, het onderdrukken van gevoelens en een sterke behoefte aan zelfstandigheid. Personen met deze hechtingsstijl trekken zich vaak terug in stressvolle situaties en geven minder aandacht aan de wensen van hun partner (Dewitte, 2016; Mikulincer & Shaver, 2018). Dit kan ervoor zorgen dat hun partners hen als afstandelijk of onverschillig beschouwen, wat de kwaliteit van de relatie verlaagt (Dewitte, 2016).

Jaloezie kan ontstaan wanneer iemand bang is dat een ander de band met diens partner verstoort of overneemt (Hupka, 1991; Van Paassen, 2015). Volgens Buunk en Dijkstra (2006) kan jaloezie worden onderverdeeld in drie typen: reactieve, preventieve en angstige jaloezie. Reactieve jaloezie ontstaat als iemand daadwerkelijk geconfronteerd wordt met ontrouw van de partner. Preventieve jaloezie verwijst naar pogingen om contact tussen de partner en mogelijke rivalen te vermijden of verbieden. In dit onderzoek wordt gefocust op de derde vorm van jaloezie, namelijk angstige jaloezie, die ontstaat vanuit zorgen en achterdocht, ook zonder dat er sprake is van werkelijke bedreiging. Vooral emotionele terugtrekking door de partner kan deze bezorgdheid aanwakkeren. Zo kan gedrag zoals flirtgedrag of onvoorspelbaarheid gevoelens van dreiging oproepen (Barelds & Dijkstra, 2008). Vermijdend gehechte personen nemen vaak emotioneel afstand, wat nabijheid moeilijk maakt en de onzekerheid bij de partner vergroot (Sharpsteen & Kirkpatrick, 1997). In zulke situaties kan

angstige jaloezie ontstaan, wat op haar beurt weer geassocieerd is met negatieve uitkomsten van relaties, zoals een toename van conflicten, behoefte aan controle en onzekerheid over hechting (Mikulincer & Shaver, 2018).

Onderzoek naar hechting en jaloezie richt zich meestal op hoe de hechtingsstijl van een persoon samenhangt met zijn of haar eigen gevoelens van jaloezie en focust zich dus op de intrapersonlijke verbanden. Er is echter minder bekend over de invloed van de hechtingsstijl van de ene partner op de jaloerse gevoelens van de ander, of te wel interpersoonlijke verbanden. Barelds en Dijkstra (2013) toonden aan dat het gedrag van de ene partner een rol speelt in de ontwikkeling en de intensiteit van jaloerse gevoelens bij de andere partner. Als de ene partner een vermijdende hechtingsstijl heeft en in de relatie afstand houdt, kan de andere partner gevoelens van angst, wantrouwen en onzekerheid ervaren, wat kenmerkend is voor angstige jaloezie. Dit wijst op een mogelijk interpersoonlijk effect, de hechtingsstijl van de ene partner kan samenhangen met de jaloezie van de andere partner. Dit proces staat centraal in dit onderzoek.

Het Mediatie-Effect van Relationele Onzekerheid

Volgens Knobloch en Solomon (1999) verwijst relationele onzekerheid naar het gebrek aan duidelijkheid dat iemand ervaart over zichzelf, de ander of de relatie als geheel. Deze onzekerheid kan zich richten op dingen als wederzijdse gevoelens, gedragsnormen, de huidige status van de relatie en verwachtingen voor de toekomst. In dit onderzoek ligt de nadruk op de onzekerheid over de ander of de relatie als geheel.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat vermijdend gedrag van een partner, zoals emotionele terugtrekking, onvoorspelbaarheid en gebrek aan bevestiging, gevoelens van onzekerheid oproept bij de andere partner (Knobloch et al., 2007; Dewitte, 2016). Relationele onzekerheid kan bijvoorbeeld optreden wanneer een partner zich emotioneel afsluit of niet duidelijk communiceert over de relatie (Knobloch & Solomon, 2004; Knobloch &

McAninch, 2016). Dit leidt tot onzekerheid over de gevoelens van de partner en onzekerheid over de status van de relatie. Dit vermijdende gedrag van de ene partner kan zorgen voor verwarring over de intenties bij de andere partner.

De onzekerheid die hieruit voortkomt, kan samengaan met gevoelens van machteloosheid, verwarring en twijfel, wat kan resulteren in mentale druk en negatieve gevoelens (Knobloch & Delaney, 2012). Daarbij vergroot het ook de gevoeligheid voor dreiging en kan het leiden tot angstige jaloezie. Berger en Calabrese (1975) koppelen onzekerheid namelijk aan waakzaamheid en angst, terwijl Barelds en Dijkstra (2013) laten zien dat partnergedrag dat emotionele nabijheid met een ander suggereert, gevoelens van dreiging en onzekerheid oproept. Daarnaast beweren Knobloch en Solomon (2004) dat jaloezie gevoelens vaker voorkomen in situaties waarin de relatie wordt gekenmerkt door onzekerheid over de wederzijdse betrokkenheid.

Knobloch en Solomon (1999) benadrukken dat relationele onzekerheid niet slechts een gevolg is van persoonlijke onzekerheid, maar sterk beïnvloed wordt door het gedrag van de ander. Van Paassen (2015) beweert dat de onzekerheid over de betrokkenheid van de ander in de relatie kan leiden tot twijfels over zichzelf. Hierdoor kunnen er gevoelens van verlies, bezorgdheid en afhankelijkheid ontstaan. Deze emoties maken deel uit van angstige jaloezie.

Op basis van de besproken literatuur wordt in dit onderzoek verwacht dat de vermijdende hechting van de ene partner samenhangt met een hogere mate van relationele onzekerheid bij de andere partner. Deze relationele onzekerheid kan vervolgens leiden tot gevoelens van angstige jaloezie bij de andere partner.

Het Moderatie-Effect van Open Communicatie

Open communicatie is het delen van persoonlijke gedachten en gevoelens binnen een relatie. Het draagt niet alleen bij aan emotionele verbondenheid, maar speelt ook een rol in hoe partners omgaan met relationele onzekerheid. Relationele onzekerheid kan leiden tot

negatieve interpretaties en gevoelens van dreiging (Knobloch et al., 2007). Of deze onzekerheid zich vertaalt in gevoelens van jaloezie, hangt mede af van de manier waarop partners met elkaar communiceren.

Onderzoek toont aan dat partners met een veilige hechtingsstijl vaker open communiceren, steun zoeken bij hun partner en conflicten oplossen via praten en door compromissen te sluiten (Sanderson & Karetzky, 2002). Ook volgens Guerrero et al (1995) helpt open communicatie om met gevoelens van onzekerheid om te gaan, met het herstellen of onderhouden van de relatie, en het versterken van het zelfvertrouwen van de jaloerse partner. In dit onderzoek wordt open communicatie dan ook beschouwd als een buffer: het kan de mate waarin relationele onzekerheid leidt tot angstige jaloezie verzachten.

Verschillende onderzoeken wijzen op de gunstige effecten van open communicatie voor de kwaliteit van relaties. Zo blijkt dat partners die bewust investeren in emotionele diepgang vaker open gesprekken voeren over spanningen, wat conflicten sneller oplost (Sanderson & Karetzky, 2002). Ook Fišerová et al. (2021) tonen aan dat open communicatie een beschermende factor kan zijn, zelfs bij onveilig gehechte mensen. Bovendien toont Van Paassen (2015) aan dat open communicatie tot hogere tevredenheid kan leiden. Door onduidelijkheid en wantrouwen bespreekbaar te maken, kan open communicatie bepalen in hoeverre de onzekerheid omslaat in jaloezie.

Hoewel open communicatie nog weinig als moderator in deze context is onderzocht, zijn er dus wel theoretische aanwijzingen dat het een bufferend effect heeft op de impact van relationele onzekerheid op negatieve emoties zoals angstige jaloezie. Daarom wordt in dit onderzoek verwacht dat het effect van relationele onzekerheid op angstige jaloezie afhankelijk is van de mate van open communicatie van partner B. Wanneer deze partner in staat is om gevoelens openlijk te bespreken, zal het verband tussen onzekerheid en jaloezie

vermoedelijk minder sterk zijn. Bij gesloten of indirecte communicatie zal dit effect juist sterker zijn, doordat onzekerheid dan moeilijker te reguleren is.

Onderzoeksmodel en Hypothesen

Dit onderzoek heeft als doel de dynamiek tussen vermijdende hechting, relationele onzekerheid, angstige jaloezie en open communicatie binnen romantische relaties te verduidelijken. Specifiek wordt onderzocht of de vermijdende hechtingsstijl van de ene partner samenhangt met angstige jaloezie bij de andere partner, en of deze relatie verklaard wordt door relationele onzekerheid van de andere partner. Daarnaast wordt onderzocht of open communicatie van de andere partner het effect van onzekerheid op jaloezie verzacht en daarmee als buffer werkt. Er wordt een gemodereerde mediatie onderzocht, waarin relationele onzekerheid wordt gezien als mediator en open communicatie als moderator.

Het model gaat ervan uit dat het vermijdende gedrag van de ene partner invloed heeft op de gedachten en gevoelens van de andere partner, zoals onzekerheid en angstige jaloezie. Open communicatie van partner B kan hierin een regulerende rol spelen. Zoals beschreven kan vermijgend gedrag leiden tot interpretatieproblemen en afstand binnen de relatie. Relationele onzekerheid, als gevolg hiervan, maakt de partner gevoeliger voor angstige jaloezie. Open communicatie kan dit mogelijk doorbreken door ambiguïteit te verminderen.

Het model betreft gemodereerde mediatie en wordt schematisch weergegeven in Figuur 1: vermijdende hechting (X) → relationele onzekerheid (M) → angstige jaloezie (Y), waarbij het effect van M op Y afhankelijk is van open communicatie (W).

Op basis van de besproken literatuur worden de volgende hypothesen geformuleerd:

H1. De vermijdende hechtingsstijl van partner A hangt positief samen met de angstige jaloezie van partner B.

H2. De relationele onzekerheid van partner B medieert het verband tussen de vermijdende hechtingsstijl van partner A en de angstige jaloezie van partner B.

H3. De mate van open communicatie van partner B modereert het effect van relationele onzekerheid op angstige jaloezie, zodanig dat dit effect zwakker is bij een hogere mate van open communicatie.

Door dit model te onderzoeken, draagt dit onderzoek bij aan het wetenschappelijk onderbouwen van theorieën over interpersoonlijke communicatie en hechting. Daarnaast biedt het praktische inzichten voor relatietherapie en interventies die gericht zijn op het verbeteren van communicatie tussen partners en het verminderen van jaloezie in relaties.

Methode

Deelnemers en Procedure

Er is een kwantitatief onderzoek uitgevoerd via een online vragenlijst naar jaloezie in partnerrelaties. Hierbij is samengewerkt met vijf andere studenten van de Rijksuniversiteit Groningen en zijn de verschillende onderzoeken met betrekking tot jaloezie gecombineerd in één vragenlijst. Het invullen van de vragenlijst duurde naar schatting maximaal 15 minuten. De participanten werden geworven via online verspreiding in de kring van de onderzoekers, met een uitnodiging om een vragenlijst in te vullen. Deelname was alleen mogelijk voor mensen die op het moment van invullen meerderjarig waren en in een romantische relatie zaten. Er werd aangemoedigd om beide partners de vragenlijst in te laten vullen. Om de antwoorden van beide partners anoniem te kunnen koppelen, werd participanten gevraagd om samen een unieke code te bedenken die bestond uit letters en/of cijfers. De participanten werden gevraagd de vragenlijst alleen in te vullen, zonder de aanwezigheid van de partner. Alle participanten hebben geïnformeerde toestemming gegeven voor het gebruik van de antwoorden die zijn ingevuld en het onderzoek is door de ethische commissie goedgekeurd. De vragenlijst is opgesteld en verspreid via Qualtrics.

In totaal werd de vragenlijst 285 keer aangeklikt via de verspreide Qualtrics-link. Van deze groep zijn 212 mensen begonnen met het invullen van de vragenlijst (134 vrouwen, 78

mannen; $M = 32.89$ jaar, $SD = 17.10$). Één participant gaf geen geïnformeerde toestemming en werd uitgesloten van de analyse. Vervolgens zijn alleen participanten verwijderd die meer dan 10% van de relevante vragen niet hadden ingevuld. Participanten met minder dan 10% missende waarden zijn meegenomen in de analyse. Tot slot zijn alleen de antwoorden geanalyseerd van stellen waarbij de individuen een unieke code deelden met één andere participant. Participanten waarbij de code ontbrak, verkeerd was ingevuld of dubbel was ingevoerd, zijn niet meegenomen in de analyse. Uiteindelijk zijn 63 stellen (in totaal 126 participanten) geanalyseerd (64 vrouwen, 62 mannen; $M = 34.42$ jaar, $SD = 16.30$).

Instrumenten

Jaloezie

Om jaloezie te meten, is er gebruikgemaakt van de Three Types of Jealousy Scale (Barelds & Dijkstra, 2022; Buunk, 1997). Deze vragenlijst meet drie soorten jaloezie: reactieve jaloezie (items 1 t/m 5), angstige jaloezie (items 6 t/m 10) en preventieve jaloezie (items 11 t/m 15). Alle items worden gescoord op een vijfpuntsschaal (zie de Appendix). De antwoordschaal is voor elke vorm van jaloezie anders. Voor reactieve jaloezie lopen de antwoordopties van 1 = ‘niet vervelend’ tot 5 = ‘heel erg vervelend’, voor angstige jaloezie van 1 = ‘nooit’ tot 5 = ‘altijd’ en voor preventieve jaloezie van 1 = ‘niet van toepassing’ tot 5 = ‘heel goed van toepassing’ (Barelds & Dijkstra, 2022). Een voorbeelditem van angstige jaloezie is: “Ik pieker erover dat mijn partner mij zou kunnen verlaten voor een ander”. De scores voor de drie vormen van jaloezie worden berekend door de items per soort jaloezie bij elkaar op te tellen, waardoor voor elke vorm van jaloezie de scores minimaal 5 en maximaal 25 zijn. De subschaal reactieve jaloezie heeft in het huidige onderzoek een voldoende betrouwbaarheid van $\lambda_2 = .792$. De subschalen angstige jaloezie en preventieve jaloezie hebben betrouwbaarheden van respectievelijk $\lambda_2 = .872$ en $\lambda_2 = .748$, welke als goed en

voldoende kunnen worden geclassificeerd. In dit onderzoek is uitsluitend de subschaal angstige jaloezie gebruikt, die fungeert als afhankelijke variabele in het onderzoeksmodel.

Hechting

Binnen dit onderzoek is er ook gebruikgemaakt van de Relationship Questionnaire van Bartholomew en Horowitz (1991), waarmee de gepreoccupeerde hechtingsstijl, de afwijzend-vermijdende hechtingsstijl, de angstig-vermijdende hechtingsstijl en de veilige hechtingsstijl gemeten werden. Deze vragenlijst bestond uit vier items (vignetten waarin een hechtingsstijl werd beschreven), waarbij iemand moest aangeven in hoeverre hij of zij zich herkent in een specifieke hechtingsstijl. Dit kon worden aangegeven door middel van een likertschaal van 1 tot 7, waarbij 1 stond voor ‘sterk mee oneens’ en 7 voor ‘sterk mee eens’ (zie de Appendix). Tot slot diende er bij het vijfde en laatste item aangegeven te worden in welke hechtingsstijl iemand zichzelf het meest herkent. Een voorbeelditem, verwijzend naar de afwijzend-vermijdende hechtingsstijl, van uit de Relationship Questionnaire van Bartholomew en Horowitz (1991) is:

Ik geef mezelf niet gauw bloot aan mijn partner. Ik ben niet graag alleen, maar ik heb er ook moeite mee om mijn partner volledig te vertrouwen of me afhankelijk op te stellen.

Ik ben bang om gekwetst te worden als ik te vertrouwelijk word met mijn partner.

Wegens de opbouw van de Relationship Questionnaire van Bartholomew en Horowitz (1991), is het niet mogelijk om voor de verschillende subschalen van deze vragenlijst een betrouwbaarheidsanalyse uit te voeren. In dit onderzoek is de subschaal vermijdende hechtingsstijl als onafhankelijke variabele gebruikt.

Relatieonzekerheid

De Relational Uncertainty Measure (Knobloch et al., 2007) werd gebruikt om relatieonzekerheid uit te vragen. Deze vragenlijst bestaat uit 12 items die gezamenlijk meten in hoeverre iemand relatieonzekerheid ervaart. De vragenlijst begint met ‘Hoe zeker bent u

over...”, waarna de 12 items volgen. Er kon worden geantwoord op basis van een likertschaal, waarbij 1 “Heel onzeker” aangeeft en 5 “Zeer zeker” (zie de Appendix). Een voorbeelditem uit de vragenlijst is: “Hoe zeker bent u over... Hoe u zich voelt over uw relatie?”. De items hebben een goede betrouwbaarheid van $\lambda_2 = .921$ (Guttman, 1945). Deze schaal werd gebruikt als mediator in dit onderzoek.

Communicatie en Conflicthantering

Tot slot werd er een verkorte versie van de Communication Patterns Questionnaire Revised - Short Form (Christensen & Sullaway, 2016) gebruikt om verschillende communicatie-/conflicthanteringsstijlen te meten. Deze vragenlijst bestaat uit de drie subschalen constructieve communicatie (CC), self-demand/partner-withdraw (SDPW) en partner-demand/self-withdraw (PDSW), met in totaal 11 items. De subschaal CC bestond uit 5 items en SDPW en PDSW uit elk 3 items. De participant kon de vragen beantwoorden op een likertschaal van 1 tot 5, waarbij 1 ‘sterk mee oneens’ representeerde en 5 ‘sterk mee eens’ (zie de Appendix). Een voorbeelditem van de Communication Patterns Questionnaire Revised - Short Form (Christensen & Sullaway, 2016) is: “Als we een discussie voeren over een probleem, uiten mijn partner en ik onze gevoelens naar elkaar”. Voor de subschaal constructieve communicatie is een betrouwbaarheid van $\lambda_2 = .578$ gevonden, wat onvoldoende is (Guttman, 1945). De subschaal self-demand/partner-withdraw heeft een voldoende betrouwbaarheid van $\lambda_2 = .524$ en de subschaal partner-demand/self-withdraw een onvoldoende betrouwbaarheid van $\lambda_2 = .547$. In dit onderzoek is alleen de subschaal constructieve communicatie (CC) gebruikt. Deze schaal werd ingezet als moderator in dit onderzoek, om te onderzoeken of open communicatie de relatie tussen relationele onzekerheid en angstige jaloezie beïnvloedt.

Resultaten

Beschrijvende Statistieken en Correlaties

In Tabel 1 staan de gemiddelden, standaarddeviaties en Pearson-correlaties van de variabelen weergegeven. Er werd geen significant verband gevonden tussen de vermijdende hechtingsstijl van de ene partner en de angstige jaloezie van de andere partner ($r = -.08, p = .367$). Hiermee wordt hypothese 1, waarin werd verwacht dat een hogere mate van vermijdende hechting van de ene partner samenhangt met meer angstige jaloezie bij de andere partner, niet bevestigd.

Gemodereerde Mediatieanalyse

Om hypothese 2 en 3 te toetsen is een gemodereerde-mediatieanalyse uitgevoerd met behulp van PROCESS macro (model 14; Hayes, 2022), met vermijdende hechting van de ene partner als onafhankelijke variabele (X), relationele onzekerheid van de andere partner als mediator (M), angstige jaloezie van de andere partner als afhankelijke variabele (Y), en open communicatie van de andere partner als moderator (W) tussen M en Y.

De directe relatie tussen vermijdende hechting van de ene partner en relationele onzekerheid van de andere partner was niet significant ($b = -.015, p = .622$). Het indirecte effect van vermijdende hechting op angstige jaloezie via relationele onzekerheid was ook niet significant bij gemiddelde waarden van open communicatie ($b = -.0028, 95\% \text{ BI } [-.0205, .0108]$). Daarmee wordt hypothese 2, waarin er werd vanuit gegaan dat relationele onzekerheid het verband tussen vermijdende hechting en angstige jaloezie medieert, niet bevestigd.

De interactieterm tussen relationele onzekerheid en open communicatie was niet significant ($b = .175, p = .391$), en de index of moderated mediation was ook niet significant ($b = -.0026, 95\% \text{ BI } [-.0251, .0097]$). Daarmee wordt hypothese 3, waarin werd verwacht dat

open communicatie de relatie tussen relationele onzekerheid en angstige jaloezie zou modereren, ook niet bevestigd.

Discussie

Overzicht van de Resultaten

In dit onderzoek is onderzocht in hoeverre de vermijdende hechtingsstijl van de ene partner samenhangt met de angstige jaloezie van de andere partner, en of deze relatie wordt gemedieerd door relationele onzekerheid. Daarnaast werd exploratief gekeken of open communicatie van partner B de relatie tussen relationele onzekerheid en angstige jaloezie modereert. Geen van de drie hypothesen werd bevestigd. Er werd geen significant verband gevonden tussen de vermijdende hechtingsstijl van de ene partner en de angstige jaloezie van de andere partner. Daarbij werd er ook geen indirect verband via relationele onzekerheid aangetoond. Bovendien bleek open communicatie van partner B geen modererend effect te hebben op de relatie tussen relationele onzekerheid en angstige jaloezie. Toch kwamen er enkele interessante samenhangen naar voren. Relationele onzekerheid bleek positief samen te hangen met angstige jaloezie. Ook bleek dat open communicatie samenhangt met minder angstige jaloezie. Hoewel het onderzochte model als geheel niet werd ondersteund, suggereren deze uitkomsten dat relationele onzekerheid en communicatie belangrijke factoren zijn bij het begrijpen van jaloezie in relaties. Het ontbreken van significante verbanden in het model wijst erop dat het proces waarschijnlijk complexer is dan vooraf gedacht. Mogelijk spelen andere factoren een rol die in dit onderzoek niet zijn meegenomen.

Interpretatie van de Resultaten

De afwezigheid van het verwachte verband tussen vermijdende hechting en angstige jaloezie kan verschillende oorzaken hebben. Een eerste mogelijke verklaring ligt in de meetinstrumenten die zijn gebruikt. De Relationship Questionnaire bevat slechts één item per hechtingsstijl, wat betekent dat deze vragenlijst beperkte ruimte biedt om verschillen in

hechtingsgedrag nauwkeurig vast te leggen. Hierdoor is het mogelijk dat belangrijke nuances in vermijdende hechting zijn gemist. Een meer uitgebreide schaal, zoals de Experiences in Close Relationships-Revised (ECR-R; Fraley et al., 2000), meet hechting als een continuüm en kan daardoor subtielere verschillen tussen individuen detecteren. Een tweede verklaring heeft te maken met de samenstelling van de steekproef. Het merendeel van de steekproef is geworven binnen de sociale kringen van jonge studenten. Dit zou kunnen betekenen dat een groot deel van de stellen zich in een kortdurende of nog ontwikkelende relatie bevond. De duur van de relatie of de levensfase waarin dit deel van de steekproef zich bevindt, zou kunnen verklaren waarom vermijdend gedrag van de partner mogelijk een minder directe invloed heeft op gevoelens van jaloezie. De mensen in dit soort relaties kunnen mogelijk minder afhankelijkheid ervaren of minder sterke verwachtingen hebben over emotionele nabijheid. Daarnaast is het mogelijk dat de deelnemers in deze steekproef over het algemeen in relatief stabiele en gezonde relaties zitten, waardoor ze weinig relatieproblemen ervaren. In een steekproef van mensen die in relatietherapie zitten, zouden de onderzochte verbanden wellicht sterker naar voren komen en mogelijk wel significant zijn. Tot slot moet rekening worden gehouden met zelfselectie: mogelijk zijn vooral mensen met een relatief goede relatie bereid geweest om samen een vragenlijst in te vullen over jaloezie en onzekerheid. Dit kan hebben geleid tot onderschatting van de onderzochte effecten.

Vergelijking met Bestaande Literatuur

De resultaten wijken af van eerdere bevindingen waarin wel verbanden werden aangetoond tussen vermijdende hechting en negatieve relatie-emoties zoals jaloezie (Barelds & Dijkstra, 2013; Mikulincer & Shaver, 2018). In deze onderzoeken werd vaak geconcludeerd dat afstandelijk of emotioneel teruggetrokken gedrag gevoelens van onzekerheid, wantrouwen en onveiligheid kan oproepen bij de partner. Die gevoelens zouden vervolgens kunnen leiden tot jaloezie, in het bijzonder tot angstige jaloezie, waarbij men

voortdurend piekert over het verlies van de partner. Op basis van die literatuur werd ook in het huidige onderzoek verwacht dat vermijdende hechting via relationele onzekerheid zou samenhangen met angstige jaloezie. Hoewel de uitkomsten van dit onderzoek deze verwachting niet volledig bevestigen, werd wel gevonden dat relationele onzekerheid positief samenhangt met angstige jaloezie. Deze bevinding sluit aan bij eerder onderzoek van onder andere Guerrero (1995) en Knobloch en Solomon (2004), waarin werd aangetoond dat onzekerheid over de relatie vaak leidt tot verhoogde gevoeligheid voor bedreigingen, zoals rivalen of verminderde aandacht van de partner. Dit ondersteunt het idee dat relationele onzekerheid op zichzelf een belangrijke voorspeller is van negatieve relatie-emoties, los van de invloed van hechting. Daarmee biedt dit onderzoek deels ondersteuning voor de bredere theorie waarin relationele onzekerheid een rol speelt in de ontwikkeling van jaloezie. Het feit dat er geen indirect effect werd gevonden via relationele onzekerheid suggereert echter dat andere factoren een sterkere rol spelen in de ontwikkeling van jaloezie. Mogelijk zijn factoren zoals eerdere ervaringen met ontrouw, mentale gezondheid of bredere relationele instabiliteit belangrijker in het ontstaan van angstige jaloezie dan de hechtingsstijl van de partner.

Sterke Punten van het Onderzoek

Een sterk punt van dit onderzoek is het interpersoonlijke perspectief: door hechting van de ene partner en jaloezie van de andere partner in het model op te nemen, wordt een realistischer beeld geschetst van relationele dynamieken. Bovendien maakt het gebruik van koppeldata het mogelijk om daadwerkelijk de invloed van de ene partner op de andere partner te bestuderen. Daarnaast is gekozen voor een model van gemodereerde mediatie, wat ons in staat om complexe verbanden in kaart te brengen die meer zeggen dan enkel correlaties. Ten slotte is het vernieuwend dat open communicatie in dit model als moderator is onderzocht, een combinatie die in eerdere onderzoeken nauwelijks is meegenomen. Juist omdat

communicatie een beïnvloedbare factor is, heeft dit model ook potentieel maatschappelijke relevantie.

Zwakke Punten van het Onderzoek

Tegelijkertijd kent het onderzoek ook beperkingen. Allereerst kan niet worden uitgesloten dat sommige partners de vragenlijst gezamenlijk hebben ingevuld, wat kan hebben geleid tot responsbias, waarbij antwoorden sociaal wenselijk worden ingevuld of op elkaar afgestemd zijn. Daarnaast zijn geen covariaten zoals geslacht, leeftijd of relatieduur meegenomen in de analyses, terwijl deze mogelijk invloed uitoefenen op hechtings- en jaloezieprocessen. Door deze variabelen niet mee te nemen, is het mogelijk dat versturende invloeden op de onderzochte verbanden niet zijn gecorrigeerd, wat de interne validiteit van het model beperkt. Ook is alleen gekeken naar het effect van partner A op partner B, terwijl wederzijdse invloeden niet zijn meegenomen in de analyse. Verder liet de schaal voor open communicatie een lage betrouwbaarheid zien, waardoor het moderatie-effect mogelijk is onderschat. Tot slot werd hechting gemeten met een beknopte categorische schaal van één item, wat de gevoeligheid van de analyses beperkt. Hechtingsstijlen zijn geen vaste eigenschappen, maar kunnen veranderen afhankelijk van iemands levensomstandigheden of de situatie binnen een relatie. Wanneer hechting als een vast kenmerk wordt gemeten, kan dit leiden tot een vertekend beeld in de analyses.

Implicaties van de Resultaten

De positieve samenhang tussen relationele onzekerheid en angstige jaloezie bevestigt het belang van duidelijkheid en voorspelbaarheid binnen partnerrelaties. Voor de praktijk betekent dit dat relatietherapieën mogelijk baat hebben bij interventies die relationele onzekerheid expliciet aanpakken. Denk hierbij aan het bevorderen van wederzijdse transparantie, bevestiging van wederzijdse betrokkenheid, en het aanleren van communicatievaardigheden waarmee onzekerheden op tijd bespreekbaar worden gemaakt.

Het ontbreken van een effect van vermijdende hechting benadrukt dat relationele onzekerheid niet per se voortkomt uit de hechtingsstijl van de partner, maar ook uit andere bronnen, zoals eerdere relatie-ervaringen, negatieve verwachtingen, algemene bindingsangst of andere externe stressoren. De negatieve samenhang tussen open communicatie en angstige jaloezie wijst op het potentieel van communicatie als regulerende factor. Hoewel het verwachte modererende effect niet werd aangetoond, laat deze correlatie zien dat partners die open communiceren over hun gedachten en gevoelens over het algemeen minder last hebben van jaloezie. In die zin kan open communicatie beschouwd worden als een regulerende factor.

Aanbevelingen voor Verder Onderzoek

Toekomstig onderzoek zou moeten inzetten op uitgebreidere en betrouwbaardere meetinstrumenten, met name voor hechting en communicatie. Het gebruik van de ECR-R-schaal voor hechting en een alternatieve schaal voor communicatie wordt sterk aanbevolen. Longitudinale designs kunnen helpen om causale relaties beter in kaart te brengen. Ook is het aan te bevelen om wederzijdse invloeden in kaart te brengen via modellen zoals het Actor-Partner Interdependence Model (APIM). Daarnaast is het cruciaal om te waarborgen dat partners de vragenlijst onafhankelijk van elkaar invullen, en om controlevariabelen zoals relatieduur en leeftijd mee te nemen in de analyses.

Conclusie

Hoewel dit onderzoek geen significant bewijs vond voor het verwachte gemodereerde mediatiemodel, biedt het wel inzicht in de rol van relationele onzekerheid als risicofactor voor angstige jaloezie. De bevindingen wijzen ook op het belang van openheid in partnerrelaties. Ze nodigen uit tot vervolgonderzoek dat met sterkere meetinstrumenten en uitgebreidere analysemethoden kan toetsen onder welke omstandigheden hechtingsdynamieken daadwerkelijk invloed uitoefenen op gevoelens van jaloezie.

Literatuur

- Afifi, T. D., & Afifi, W. A. (Eds.). (2009). Uncertainty, Information Management, and Disclosure Decisions. In *Theories And Applications*. Routledge.
- Afifi, W. A., & Reichert, T. (1996). Understanding the role of uncertainty in jealousy experience and expression. *Communication Reports*, 9(2), 93–103.
<https://doi.org/10.1080/08934219609367642>
- Barelds, D. P. H., & Dijkstra, P. (2021). Exploring the link between bright and dark personality traits and different types of jealousy. *Psihologijske Teme*, 30(1), 77–98.
<https://doi.org/10.31820/pt.30.1.4>
- Barelds, D., & Dijkstra, P. (2022). Meten van drie soorten jaloezie met de Three Types of Jealousy Scale. *Gedragstherapie: Tijdschrift voor Gedragstherapie en Cognitieve Therapie*, 55(3), 227-247.
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of Intimacy: An Attachment Perspective. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 7(2), 147–178.
<https://doi.org/10.1177/0265407590072001>
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 61(2), 226–244. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- Berger, C. R., Calabrese, R. J., & Northwestern University. (1975). Some explorations in initial interaction and beyond: toward a developmental theory of interpersonal communication. *Human Communication Research*.
<https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1975.tb00258.x>
- Christensen, A., & Sullaway, M. (2016). Communication Patterns Questionnaire Revised - Short Form (2016).

- Dewitte, M. (2016). Een interpersoonlijk perspectief op seksualiteit: Over de rol van hechting en relaties. In *TvS* (Vols. 40–1, pp. 11–17). <https://www.tijdschriftvoorseksuologie.nl>
- Dijkstra, P., Barelds, D. P. H., & Groothof, H. A. K. (2013). Jealousy in response to online and offline infidelity: the role of sex and sexual orientation. *Scandinavian Journal Of Psychology*, 54(4), 328–336. <https://doi.org/10.1111/sjop.12055>
- Dijkstra, P., Barelds, D. P. H., & University of Groningen, Department of Psychology. (2008). Self and partner personality and responses to relationship threats. In *Journal Of Research in Personality* (Vol. 42, pp. 1500–1511). <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2008.06.008>
- Fišerová, A., Fiala, V., Fayette, D., & Lindová, J. (2021). The self-fulfilling prophecy of insecurity: Mediation effects of conflict communication styles on the association between adult attachment and relationship adjustment. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 38(4), 1279–1302. <https://doi.org/10.1177/0265407521988974>
- Fraley, R. C., Waller, N. G., & Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 78(2), 350–365. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.2.350>
- Guerrero, L. K., a, Andersen, P. A., b, Jorgensen, P. F., c, Spitzberg, B. H., b, & Sylvie V. Eloy. (1995). Coping with the green-eyed monster: Conceptualizing and measuring communicative responses to romantic jealousy. In *Western Journal Of Communication* (Vol. 59, Nummer 4, pp. 270–304) [Journal-article]. <https://doi.org/10.1080/10570319509374523> (Oorspronkelijk gepubliceerd 1995)
- Guttman, L. (1945). A basis for analyzing test-retest reliability. *Psychometrika*, 10, 255-282.
- Hayes, A. F. (2022). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach* (3rd ed.). The Guilford Press.

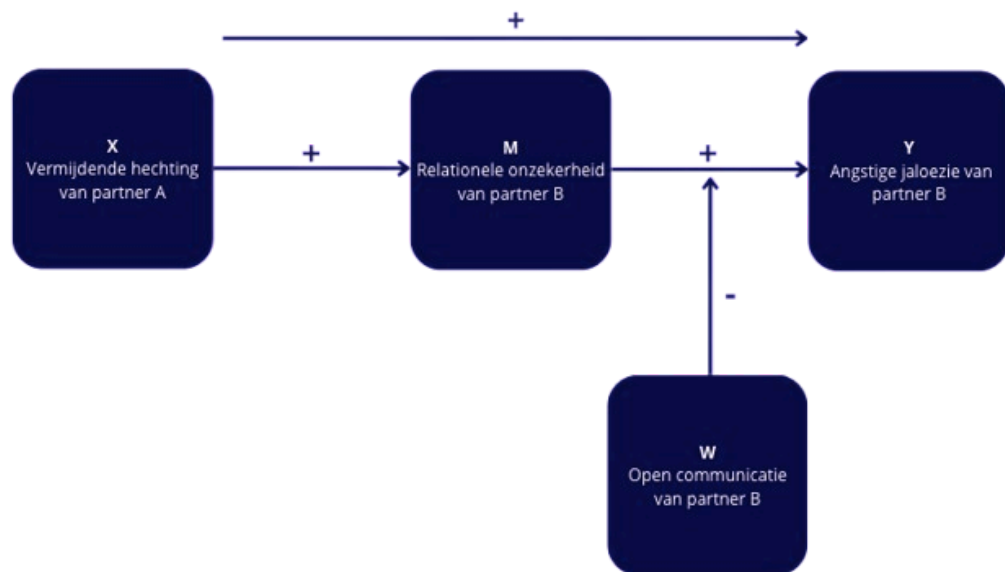
- Hupka, R. B. (1991). The motive for the arousal of romantic jealousy: Its cultural origin. *The Psychology Of Jealousy And Envy*. <https://psycnet.apa.org/record/1991-97409-011>
- Jourard, S. M., Lasakow, P., University of Alabama Medical Center, & University of Alabama Birmingham Center. (1968). SOME FACTORS IN SELF-DISCLOSURE. *University Of Alabama Medical Center And University Of Alabama Birmingham Center*.
- Knobloch, L. K., & Delaney, A. L. (2012). Themes of Relational Uncertainty and Interference From Partners in Depression. *Health Communication*, 27–27(8), 750–765. <https://doi.org/10.1080/10410236.2011.639293>
- Knobloch, L. K., K., McAninch, K. G., G., & University of Illinois at Urbana-Champaign. (2016). Relational uncertainty. In *The International Encyclopedia Of Interpersonal Communication* (First). John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1002/9781118540190.wbeic0101>
- Knobloch, L. K., Miller, L. E., Bond, B. J., & Mannone, S. E. (2007). Relational Uncertainty and Message Processing in Marriage. *Communication Monographs*, 2–2, 154–180. <https://doi.org/10.1080/03637750701390069>
- Knobloch, L. K., & Solomon, D. H. (1999). Measuring the sources and content of relational uncertainty. *Communication Studies*, 261–278. <http://dx.doi.org/10.1080/10510979909388499> (Oorspronkelijk gepubliceerd 1999)
- Knobloch, L. K., Solomon, D. H., University of Illinois, & University of Wisconsin–Madison. (2004). Interference and facilitation from partners in the development of interdependence within romantic relationships. In *Personal Relationships* (Vols. 11–2004, pp. 115–130).

- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2018). Attachment Theory as a Framework for Studying Relationship Dynamics and Functioning. In *Cambridge University Press eBooks* (pp. 175–185). <https://doi.org/10.1017/9781316417867.015>
- Overall, N. C., & Simpson, J. A. (2015). Attachment and dyadic regulation processes. *Current Opinion in Psychology*, 1, 61–66.
<https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2014.11.008>
- Sanderson, C. A., & Karetsky, K. H. (2002). Intimacy Goals and Strategies of Conflict Resolution in Dating Relationships: A Mediation Analysis. *Journal Of Social And Personal Relationships*. <https://doi.org/10.1177/0265407502193002>
- Sharpsteen, D. J., Kirkpatrick, L. A., University of Missouri—Rolla, College of William and Mary, & College of William and Mary. (1997). Romantic Jealousy and Adult Romantic Attachment. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 627–640.
- Theiss, J. A., Solomon, D. H., Rutgers University, & Pennsylvania State University. (2006). A Relational Turbulence Model of Communication About Irritations in Romantic Relationships. In *Communication Research* (Vol. 33, Nummer 5, pp. 391–418) [Journal-article]. Sage Publications. <https://doi.org/10.1177/0093650206291482>
- Van Paassen, F. (2015). Afgunst en jaloezie in psychotherapie. In *Tijdschrift voor Psychotherapie, Tijdschrift Voor Psychotherapie* (Vol. 41, Nummer 02, p. 116) [Journal-article]. <https://www.psychotherapie.bsl.nl>

Tabel 1*Beschrijvende Statistieken en Correlaties (N=126)*

Variabele	<i>M</i>	<i>SD</i>	1	2	3	4
1 - Vermijdende hechting van partner A	5.43	1.78	-	0.13	-.08	0.14
2 - Relationele onzekerheid van partner B	1.56	0.44		-	0.33*	0.27*
3 - Angstige jaloezie van partner B	1.57	0.60			-	0.12
4 - Open communicatie van partner B	2.66	0.56				-

*Opmerking. Correlaties zijn gebaseerd op Pearson's r . $p < .01$ wordt aangeduid met *.*

Figuur 1*Het Onderzoeksmodel*

Appendix

Vragenlijst

Intro

Welkom bij dit onderzoek naar partnerrelaties. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Rijksuniversiteit Groningen, onder supervisie van dr. D. P. H. Barelds. Het doel van dit onderzoek is te bepalen in welke mate mensen in een partnerrelatie verschillende vormen van jaloezie ervaren en in hoeverre dit kan worden verklaard door bepaalde kenmerken van personen, zoals hechting en zelfvertrouwen, en kenmerken van de relatie. We zijn voor dit onderzoek op zoek naar *meerderjarige personen met een intieme partnerrelatie*. Om die reden bent u gevraagd om mee te doen aan dit onderzoek. Meedoen aan het onderzoek is vrijwillig. Wel is uw toestemming nodig. Lees deze informatie daarom goed door. Stel uzelf alle vragen die u misschien heeft, bijvoorbeeld omdat u iets niet begrijpt. Pas daarna besluit u of u wilt meedoen. Als u besluit om niet mee te doen, hoeft u niet uit te leggen waarom, en zal dit geen negatieve gevolgen voor u hebben. Dit recht geldt op elk moment, dus ook nadat u hebt toegestemd in deelname aan het onderzoek. Meedoen aan dit onderzoek betekent dat u een aantal korte vragenlijsten invult over een aantal verschillende aspecten van partnerrelaties, zoals relatietevredenheid, commitment en jaloezie. Ook worden er vragen gesteld over een aantal persoonlijke kenmerken, zoals hechting en zelfvertrouwen. Het invullen van deze vragenlijsten duurt in totaal ongeveer 11 minuten. Voor onderzoeksdoeleinden vragen we u ook om enkele demografische gegevens, zoals uw geslacht, leeftijd en burgerlijke staat. U mag deze vragen overslaan als u ze niet wilt beantwoorden. Het is niet mogelijk om u op basis van deze antwoorden te identificeren. Uw anonieme gegevens worden tien jaar bewaard op het netwerk van de RUG. Er zullen geen gegevens worden gedeeld. Alle informatie die wordt verzameld, wordt vertrouwelijk behandeld en alleen gebruikt voor onderzoeksdoeleinden. Het onderzoek heeft voor u geen negatieve gevolgen. Zodra er voldoende data is verzameld kan er een korte samenvatting van de resultaten van het onderzoek (op groepsniveau) via e-mail naar u worden opgestuurd, mocht u hier interesse in hebben. U wordt gevraagd om hierna aan te geven of u bereid bent deel te nemen aan het onderzoek. Als u daartoe bereid bent, kunt u beginnen met het invullen van de vragenlijsten. U kunt altijd vragen stellen over het onderzoek: nu, tijdens het onderzoek, en na afloop. Dit kan (bij voorkeur) door de persoon die u benaderd heeft te e-mailen, of een van de betrokken onderzoekers (d.p.h.barelds@rug.nl). Als u een kopie wilt van deze onderzoeksinformatie kunt u een screenshot of foto maken van deze informatie of een email sturen naar d.p.h.barelds@rug.nl. Bedankt dat u wilt deelnemen aan dit onderzoek!

Informed consent

Hieronder wordt u gevraagd om aan te geven of u bereid bent deel te nemen aan het onderzoek:

- Ik heb de informatie over het onderzoek gelezen. Ik heb genoeg gelegenheid gehad om er vragen over te stellen.
- Ik begrijp waar het onderzoek over gaat, wat er van me gevraagd wordt, welke gevolgen deelname kan hebben, hoe er met mijn gegevens wordt omgegaan, en wat mijn rechten als deelnemer zijn.
- Ik begrijp dat deelname aan het onderzoek vrijwillig is. Ik kies er zelf voor om mee te doen. Ik kan op elk moment stoppen met meedoen. Als ik stop, hoeft ik niet uit te leggen waarom. Stoppen zal geen negatieve gevolgen voor mij hebben.
- Ik geef hieronder aan waartoe ik bereid ben.
 - Ja, ik ben bereid deel te nemen aan het onderzoek (1)
 - Nee, ik ben niet bereid deel te nemen aan het onderzoek (2)

Geslacht

Wat is uw geslacht?

- Man (1)
- Vrouw (2)
- Ik identificeer mijzelf als ... (3) _____
- Wil ik liever niet zeggen (4)

Leeftijd

Wat is uw leeftijd? (vul een getal in, bijvoorbeeld 32)

Hechting

RQ Hieronder staan vier beschrijvingen (A t/m D) van hoe mensen zich kunnen voelen binnen relaties. Geef bij elke beschrijving aan in hoeverre deze op u van toepassing is.

RQ1 A

Ik kan me goed redden zonder nauwe emotionele banden. Het is voor mij erg belangrijk om onafhankelijk te zijn en het gevoel te hebben dat ik mijn partner niet per se nodig heb. Ik stel me niet afhankelijk op en heb ook liever niet dat mijn partner zich afhankelijk van mij opstelt.

- Helemaal niet op mij van toepassing1 (1)
- 2 (4)
- 3 (5)
- 4 (6)
- 5 (7)
- 6 (8)
- Sterk op mij van toepassing7 (9)

RQ2 B

Ik zou het liefste al mijn gevoelens met mijn partner delen, maar ik merk vaak dat mijn partner meer afstand houdt dan ik prettig vind. Persoonlijk en vertrouwelijk contact vind ik belangrijk en plezierig, maar ik vraag me soms af of mijn partner mij wel net zo waardeert als ik hem/haar waardeer.

- Helemaal niet op mij van toepassing1 (1)
- 2 (4)
- 3 (5)
- 4 (6)
- 5 (7)
- 6 (8)
- Sterk op mij van toepassing7 (9)

RQ3 C

Ik geef mezelf niet gauw bloot aan mijn partner. Ik ben niet graag alleen, maar ik heb er ook moeite mee om mijn partner volledig te vertrouwen of me afhankelijk op te stellen. Ik ben bang om gekwetst te worden als ik te vertrouwelijk wordt met mijn partner.

- Helemaal niet op mij van toepassing1 (1)
- 2 (4)
- 3 (5)
- 4 (6)
- 5 (7)
- 6 (8)
- Sterk op mij van toepassing7 (9)

RQ4 D

Ik voel me op mijn gemak in mijn relatie. Ik vertrouw mijn partner en vind het prettig als hij/zij mij vertrouwt en op me rekent. Ik maak me geen zorgen over alleen zijn en ook niet over de vraag of mijn partner me wel of niet accepteert zoals ik ben.

- Helemaal niet op mij van toepassing1 (1)
- 2 (4)
- 3 (5)
- 4 (6)
- 5 (7)
- 6 (8)
- Sterk op mij van toepassing7 (9)

RQkeuze

Welke van de voorgaande vier beschrijvingen (A t/m D) past het beste bij u?

- Beschrijving A (1)
- Beschrijving B (2)
- Beschrijving C (3)
- Beschrijving D (4)

Jaloezie TTJS

TTJS

De volgende vragen gaan over jaloezie. We willen u vragen te denken aan de intieme relatie die u nu heeft. Klik bij de vragen steeds het antwoord aan dat het meest op u van toepassing is.

Reactief

Hoe zou u het vinden wanneer uw partner het volgende zou doen?

	Niet vervelend 1 (1)	Beetje vervelend 2 (2)	Tamelijk vervelend 3 (3)	Erg vervelend 4 (4)	Heel erg vervelend 5 (5)
Flirten met een ander. (1)	•				
Hele persoonlijke dingen bespreken met iemand van het geslacht waar uw partner op valt. (2)	•				
Seksueel contact hebben met een ander. (3)	•				
Intiem dansen met iemand van het geslacht waar uw partner op valt. (4)	•				
Iemand van het geslacht waar uw partner op valt bij een afscheid of begroeting op de mond zoenen. (5)	•				

Angstig

In hoeverre heeft u de volgende ervaringen?

	Nooit 1 (1)	Zelden 2 (2)	Soms 3 (3)	Vaak 4 (4)	Altijd 5 (5)
Ik maak me er zorgen over dat mijn partner iemand anders aantrekkelijker vindt dan mij. (1)	•				
Ik pieker erover dat mijn partner met iemand anders een seksuele relatie zou kunnen hebben. (2)	•				
Ik ben bang dat mijn partner seksueel in iemand anders geïnteresseerd is. (3)	•				
Ik maak me zorgen over wat er allemaal wel niet kan gebeuren wanneer mijn partner met andere personen (van het geslacht waar uw partner op valt) in aanraking komt. (4)	•				
Ik pieker erover dat mijn partner mij zou kunnen verlaten voor een ander. (5)	•				

Preventief

In hoeverre zijn de volgende uitspraken op u van toepassing?

	Niet van toepassing 1 (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	Heel goed van toepassing 5 (5)
Ik wil niet dat mijn partner teveel met andere mensen (van het geslacht waar uw partner op valt) in aanraking komt. (1)	•				
Het is voor mij niet acceptabel dat mijn partner vriendschappelijk omgaat met andere mensen (van het geslacht waar uw partner op valt). (4)	•				
Ik verlang van mijn partner dat hij/zij niet naar andere mensen (van het geslacht waar uw partner op valt) kijkt. (5)	•				
Ik ben nogal bezitterig wat mijn partner betreft. (6)	•				
Ik vind het moeilijk om mijn partner vrij te laten. (7)	•				

Relatieonzekerheid (Knobloch et al., 2007)

RUM De volgende vragen gaan over uw huidige relatie.

Hoe zeker bent u over ...

	Heel onzeker 1 (1)	Onzeker 2 (2)	Niet zeker of onzeker 3 (3)	Zeker 4 (4)	Zeer zeker 5 (5)
Hoe u zich voelt over uw relatie? (1)	•				
Uw kijk op uw relatie? (2)	•				
Hoe belangrijk uw relatie voor u is? (3)	•				
Uw doelen voor de toekomst van uw relatie? (4)	•				
Hoe uw partner zich voelt over uw relatie? (5)	•				
De kijk van uw partner op uw relatie? (6)	•				
Hoe belangrijk uw relatie is voor uw partner? (7)	•				
De doelen van uw partner voor de toekomst van jullie relatie? (8)	•				
Hoe u zich wel of niet kunt gedragen binnen uw relatie? (9)	•				
De huidige status van uw relatie? (10)	•				

De definitie van uw relatie? (11)	•				
De toekomst van uw relatie? (12)	•				

CPQ-SF

CPQ De onderstaande stellingen gaan over hoe u en uw partner gewoonlijk omgaan met problemen in uw relatie.

Als er een probleem is in onze relatie ...

	Sterk mee oneens 1 (1)	Mee oneens 2 (2)	Niet mee eens of oneens 3 (3)	Mee eens 4 (4)	Sterk mee eens 5 (5)
Vermijden zowel ik als mijn partner het bespreken van het probleem (1)	•				
Proberen zowel mijn partner als ik het probleem te bespreken (5)	•				
Probeer ik een discussie te beginnen, terwijl mijn partner een discussie probeert te vermijden (6)	•				
Probeert mijn partner een discussie te beginnen, terwijl ik een discussie probeer te vermijden (7)	•				

CPQ***Als we een discussie voeren over een probleem ...***

	Sterk mee oneens 1 (1)	Mee oneens 2 (2)	Niet mee eens of oneens 3 (3)	Mee eens 4 (4)	Sterk mee eens 5 (5)
Uiten mijn partner en ik onze gevoelens naar elkaar (1)	•				
Geven mijn partner en ik elkaar de schuld en bekritisieren elkaar (8)	•				
Stellen zowel mijn partner als ik mogelijke oplossingen en compromissen voor (9)	•				
Zeurt of eis ik terwijl mijn partner zich terugtrekt, zwijgt of weigert de zaak verder te bespreken (10)	•				
Zeurt of eist mijn partner terwijl ik me terugtrek, zwijgt of weigert de zaak verder te bespreken (11)	•				
Bekritiseer ik mijn partner terwijl mijn partner zichzelf verdedigt (12)	•				
Bekritiseert mijn partner mij terwijl ik mijzelf verdedig (13)	•				

Assumptiecheck

De scatterplot van de gestandaardiseerde residuen ten opzichte van de voorspelde waarden liet geen aanwijzingen zien voor schending van de assumpties van lineariteit en homoscedasticiteit. Daarnaast zijn er geen aanwijzingen voor invloedrijke uitschieters, aangezien de maximale Cook's Distance = .094. Hoewel relationele onzekerheid en open communicatie van partner B in enige mate samenhangen ($r = .27$, $p < .001$), is er geen sprake van problematische multicollineariteit. De verhoogde VIF-waarden van relationele onzekerheid van partner B (21.583), open communicatie van partner B (15.820) en de interactieterm deze twee predictoren (44.581) zijn verklaarbaar, aangezien het gebruikelijk is dat interactietermen sterk samenhangen met hun componenten. Dit vormt dan ook geen belemmering voor de interpretatie van de resultaten.